

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра Економіка та митна справа
(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан *Олена Васильова*

« 27 » 08 2026 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 03 Інноваційний розвиток і міжнародна проектна діяльність

(шифр за відповідною освітньою програмою та назва навчальної дисципліни)

освітня програма (спеціалізація) «Міжнародна економічна та митна діяльність»

(назва освітньої програми (спеціалізації))

спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини

(код і найменування спеціальності)

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

(код і найменування галузі)

ступінь вищої освіти Магістр

(назва ступеня вищої освіти)

2026 рік

програма з дисципліни Інноваційний розвиток і міжнародна проєктна діяльність
(назва навчальної дисципліни)

спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) «Міжнародна економічна та митна діяльність»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

Розробник (и): Карпенко А.В., професор кафедри економіки та митної справи, д.е.н., професор
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програма погоджена:

Завідувач кафедри Андрій СОКОЛОВ
на якій виконується освітній компонент 25. 08. 2026

Гарант освітньої програми Андрій КАРПЕНКО
(ім'я прізвище) 25. 08. 2026

Схвалено науково-методичною комісією факультету Бізнес-технологій та економіки
(найменування факультету)

Протокол від « 27 » серпня 2026 року № 1

Голова науково-методичної комісії Олена ВАСИЛЬЄВА
(ім'я прізвище) 27. 08. 2026

1. Опис навчальної дисципліни

Загальна характеристика

Обов'язковий освітній компонент	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	4	
Модулів	2	2
Змістових модулів	2	2
Семестр	1	1
Загальна кількість годин	120	
з них аудиторних:	48	12
лекції	32	6
практичні	16	6
лабораторні	-	-
семінарські	-	-
з них самостійної роботи:	72	108
Занять на тиждень	3	8
Індивідуальні завдання		
Форма контролю	екзамен	
Курсова робота (проект) (загальний обсяг)	-	

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців системи теоретичних знань та прикладних вмінь щодо управління інноваційним розвитком економічних систем (підприємств, бізнес-спільнот, регіонів, національної економіки), оцінювання їх інноваційного та експортного потенціалу, а також обґрунтування та реалізації міжнародних проєктів для залучення інвестиційних і грантових ресурсів.

3. Завдання вивчення дисципліни

Основне завдання навчальної дисципліни – сформувати у майбутніх фахівців систему теоретичних знань та прикладних вмінь щодо управління інноваційною діяльністю економічних систем різних рівнів та ефективного застосування інструментарію міжнародного проєктного менеджменту для залучення інвестиційних і грантових ресурсів.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: передумовами для вивчення дисципліни є виконання вимог для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (позитивні результати ЄВІ та ЄФВВ).

Постреквізити: навчальна дисципліна слугує підґрунтям та базою для освітнього компонента ОК13 «Кваліфікаційна робота».

5. Характеристика навчальної дисципліни

Загальні компетентності:

- здатність працювати в команді;

Фахові компетентності:

- здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для виявлення закономірностей та тенденцій розвитку світового господарства;
- здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

Очікувані програмні результати навчання:

- приймати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності, використовуючи креативне мислення, логічні аргументи, аналітичні дані та сучасні підходи;
- розв'язувати складні задачі у сфері міжнародної економічної та митної діяльності за умов невизначеності та обмежених ресурсів;
- оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів;
- досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин;

- аналізувати закономірності та тенденції розвитку світового господарства з урахуванням технологічних і цифрових трансформацій;

- застосовувати цифрові технології, інформаційно-аналітичні системи та інструменти бізнес-аналітики у сфері міжнародної економічної та митної діяльності.

1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Інновації та циклічність економічного розвитку. Ключові поняття інноваційного розвитку.

Поняття інновацій, інноваційного процесу та інноваційного розвитку. Інновації як фактор економічних циклів. Типологія інновацій (продуктові, процесні, організаційні, маркетингові). Парадигма Індустрії 4.0 та 5.0 у контексті інноваційного розвитку. Економіка знань. Інновації та конкурентоспроможність економіки.

Тема 2. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування.

Сутність і класифікація напрямків, індикатори інноваційного розвитку. Чинники формування інноваційності економіки. Методи діагностики інноваційного потенціалу. Порівняння рівня інноваційності різних країн.

Тема 3. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.

Сутність інноваційної інфраструктури. Інноваційні кластери, технопарки, бізнес-інкубатори. Мережеві форми організації інноваційної діяльності. Креативні індустрії як драйвер інновацій. Організаційні моделі інноваційної діяльності в Україні та світі. Комерціалізація та форми передачі технологій на ринку інновацій.

Тема 4. Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері.

Сутність та роль інформаційно-комунікаційних технологій у контексті інноваційного розвитку. Цифровізація інноваційних процесів. Міжнародні науково-дослідні мережі. Big data, AI, blockchain у розвитку інновацій. Глобалізація інноваційного розвитку та інформаційні комунікації.

Тема 5. Державна підтримка інноваційного підприємництва.

Політика держави у сфері інновацій. Мета, принципи та форми державного регулювання інноваційної діяльності. Фінансові та нефінансові інструменти стимулювання. Міжнародні практики інноваційної політики. Стан підтримки інноваційного підприємництва в Україні.

Тема 6. Національні інноваційні системи та маркетинг інновацій.

Концепція національних інноваційних систем. Структура національної інноваційної системи. Регіональні інноваційні екосистеми та роль бізнес-спільнот у їх розбудові. Стратегії смарт-спеціалізації як інструмент регіонального

розвитку. Маркетинг інноваційних продуктів і технологій. Просування інновацій на міжнародні ринки.

Тема 7. Міжнародне співробітництво у сфері інновацій та науково-технічні програми.

Форми міжнародної інноваційної кооперації (консорціуми, кластери, партнерства тощо). Глобальні науково-дослідні мережі (EEN - Enterprise Europe Network). Міжнародні програми підтримки та розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності (Horizon Europe, Digital Europe, Erasmus+, програми USAID тощо). Досвід участі українських установ у міжнародних проєктах.

Тема 8. Управління міжнародними інноваційними проєктами.

Особливості застосування методологій управління проєктами у міжнародному контексті. Логіко-структурний підхід та побудова матриці проєкту. Основи грантрайтингу (концепція та проєктна заявка). Життєвий цикл інноваційного проєкту. Міжкультурна взаємодія та управління міжнародними командами. Виклики міжнародного інноваційного менеджменту.

Тема 9. Фінансування міжнародних інноваційних проєктів та управління ризиками.

Механізми фінансування міжнародних інноваційних проєктів: гранти, фонди, венчурні інвестиції. Бюджетування проєктів: кофінансування, прямі та непрямі витрати, критерії прийнятності витрат. Участь фінансових інституцій та міжнародних організацій. Типи ризиків у міжнародних інноваційних проєктах. Методи ідентифікації, оцінки та мінімізації ризиків.

Тема 10. Оцінка ефективності міжнародних інноваційних проєктів та кращі світові практики.

Підходи до оцінки результатів і впливу міжнародних інноваційних проєктів. Індикатори результативності (наукові, економічні, соціальні). Комунікація, дисемінація (поширення) результатів та сталість проєкту після завершення фінансування. Практика успішних міжнародних проєктів у ЄС, США, Азії тощо. Перспективи України у міжнародній інноваційній співпраці.

2. Орієнтовний розподіл навчального часу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ 1. Теорія та організаційні основи інноваційного розвитку												
Тема 1. Інновації та циклічність економічного розвитку. Ключові поняття інноваційного розвитку	12	4	2			6	12	1	0,5			10,5
Тема 2. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування.	12	2	1			9	12,5	0,5	0,5			11,5
Тема 3. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.	12	4	2			6	11,5	0,5	0,5			10,5
Тема 4. Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері.	12	2	1			9	12,5	0,5	0,5			11,5
Тема 5. Державна підтримка інноваційного підприємництва.	12	4	2			6	11,5	0,5	1			10
Разом за модулем 1	60	16	8			36	60	3	3			54
МОДУЛЬ 2. Міжнародна проєктна діяльність у сфері інновацій												
Тема 6. Національні інноваційні системи та маркетинг інновацій.	12	4	2			6	12	0,5	1			10,5
Тема 7. Міжнародне співробітництво у сфері інновацій та науково-технічні програми.	12	2	1			9	12,5	0,5	0,5			11,5
Тема 8. Управління міжнародними інноваційними проєктами.	12	4	2			6	12	1	0,5			10,5
Тема 9. Фінансування міжнародних інноваційних проєктів та управління ризиками.	12	4	2			6	11,5	0,5	0,5			10,5

Тема 10. Оцінка ефективності міжнародних інноваційних проєктів та кращі світові практики.	12	2	1			9	12	0,5	0,5			11
Разом за модулем 2	60	16	8			36	60	3	3			54
Усього годин	120	32	16			72	120	6	6			108

3. Види навчальних занять та їх орієнтовний зміст

№ з/п	Тема	Вид занять	Орієнтовний зміст
1	Інновації та циклічність економічного розвитку. Ключові поняття інноваційного розвитку.	практичні	Усне опитування, обговорення теоретичних питань, аналіз тематичних кейсів.
2	Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування.	практичні	Опитування, дискусія за темою занять, розв'язання практичних ситуацій, тестування.
3	Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.	практичні	Обговорення теоретичного матеріалу, презентація та захист індивідуальних завдань, розгляд кейсів.
4	Глобальні інформаційні комунікації та цифрові інновації.	практичні	Тематична дискусія, аналіз практичних ситуацій, оцінювання доповідей та презентацій, розгляд кейсів.
5	Державна підтримка інноваційного підприємництва.	практичні	Опитування, презентація результатів роботи, обговорення кейсів.
6	Національні та регіональні інноваційні екосистеми.	практичні	Обговорення лекційного матеріалу, командні або індивідуальні презентації, аналіз кейсів.
7	Міжнародне співробітництво у сфері інновацій та науково-технічні програми.	практичні	Усне опитування, розгляд та аналіз практичних прикладів, тестування.
8	Управління міжнародними інноваційними проєктами.	практичні	Обговорення проєктного інструментарію, робота з кейсами, презентація завдань.
9	Фінансування міжнародних інноваційних проєктів та управління ризиками.	практичні	Опитування, розв'язання ситуаційних завдань, розгляд кейсів.
10	Оцінка ефективності міжнародних інноваційних проєктів та кращі світові практики.	практичні	Підсумкове обговорення, тестування, презентація та захист завдань.

4. Форми та методи контролю

Форми контролю: поточний.

Методи контролю: усне опитування, перевірка письмових робіт, презентація матеріалу, доповідь, тестування, робота з кейсами.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Система оцінювання курсу.

Оцінка підсумкового контролю визначається за 100-бальною шкалою. Навчальний семестр складається з двох змістовних модулів.

Підсумкова оцінка екзамену визначається як середня двох контролів за перший та другий змістовні модулі.

Позитивними оцінками є оцінки від 60 до 100 балів за 100-бальною шкалою. Межею незадовільного навчання за результатами підсумкового контролю (незадовільною оцінкою) є оцінка нижче 60 балів за 100-бальною шкалою. Отримання оцінки 60 балів та вище передбачає отримання позитивних оцінок за визначеними програмою освітнього компонента видами поточного контролю.

Студент має право самостійно обирати види та кількість завдань із запропонованого переліку для набору необхідної кількості балів, відповідно до власної освітньої траєкторії та навчальних інтересів. При цьому обов'язковою умовою є участь не менше ніж в двох завданнях з кожної теми, передбаченому програмою освітнього компонента. Сукупний результат виконаних завдань має забезпечити отримання не менше 60 балів за 100-бальною шкалою для формування позитивної підсумкової оцінки.

Види робіт, що підлягають оцінюванню:

робота студента на практичних заняттях та/або письмове виконання поточних завдань з кожної теми. Оцінювання здійснюється залежно від рівня складності завдання та якості його виконання: від 2 балів за прості завдання до 15 балів за складні завдання. Зокрема передбачено: есе, аналіз кейсів, звітів, оглядів – максимальна оцінка 15 балів, презентації з тем – максимальна оцінка 10 балів, тестування за темами – максимальна оцінка 2 бали, робота студента у командних завданнях – максимальна оцінка 5 балів.

Критерії оцінювання курсу.

1. Відповіді та активність на практичному занятті оцінюються позитивно, якщо студент:

- демонструє розуміння теоретичного матеріалу та основних понять теми;
- аргументовано відповідає на поставлені запитання;
- бере активну участь в обговореннях, дискусіях, роботі в групах.

2. Письмове виконання поточних завдань оцінюється позитивно у разі, якщо:

- продемонстровано самостійність виконання;
- відповіді є логічними, структурованими та обґрунтованими;

- використано відповідний інструментарій/методи аналізу (за потреби);
- відсутні або мінімальні фактичні та методичні помилки;
- відсутність ознак академічної не доброчесності;
- дотримано вимог до оформлення.

3. Командні проєкти та їх презентації на практичному занятті оцінюються позитивно у разі, якщо:

- матеріал відповідає темі та завданню;
- продемонстровано розуміння теорій лідерства та управління;
- коректно використано понятійний апарат;
- здійснено аналіз ситуації/кейсу з використанням теоретичних підходів;
- зроблено обґрунтовані висновки;
- всі учасники команди залучені до виконання і презентації;
- логічна та структурована подача матеріалу з дотримання регламенту часу.

4. Ділові команді ігри на практичному занятті оцінюються позитивно у разі, якщо:

- демонструє активну участь у роботі команди та ефективну взаємодію з іншими учасниками;
- аналізує альтернативи та наслідки рішень;
- демонструє критичне мислення.
- проявляє комунікативні навички, аргументовано висловлює власну позицію та бере участь у дискусіях;
- орієнтується на досягнення результату та ефективно виконання ролі в команді.

6. Політика курсу

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності:

- самостійно виконувати завдання без допомоги сторонніх осіб;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право;
- приймати активну участь у навчальному процесі;
- не запізнюватися на заняття, не пропускати заняття без поважних причин;
- самостійно і своєчасно вивчати матеріал пропущеного заняття;
- давати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності.
- бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів.

7. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Інноваційний розвиток і міжнародна проєктна діяльність» - <https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=8679>.

8. Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

1. Бажал Ю. М., Бакушевич І. В., Венесаар У. та ін. Інноваційне підприємництво : креативність, комерціалізація, екосистема: навчальний

- посібник для вищих навчальних закладів. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. К. : Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2015. 280 с.
2. Блага Н. В. Управління проектами : навч. посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
3. Ватченко О. Б., Ватченко Б. С., Черевко О. Л. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посібник. Дніпро : Акцент ПП, 2017. 404 с.
4. Галушка З. І, Волощук О. А. Управління проектами. Project management: навч. посіб. Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича: Рута, 2018. 119 с.
5. Гордієнко В.О. Управління інноваційними проектами і програмами: навч. посіб. Ун-т мит. справи та фінансів. Дніпро: Ун-т мит. справи та фінансів, 2019. 115 с.
6. Гуроров О. І., Ярута М. Ю, Сисоєва С. І. Економіка та організація інноваційної діяльності: навчальний посібник. Харків: Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, 2019. 227 с.
7. Карпенко А. В. Розвиток інтелектуальних активів людського потенціалу: теорія та практика: монографія. Запоріжжя: ФОП В. В. Мокшанов, 2018. 510 с.
<https://jmonographs.donnu.edu.ua/article/view/6940>
8. Карпенко А., Карпенко Н. Формування та мотивація інноваційного лідерства в інноваційних екосистемах. Управління змінами та інновації. 2025. (14), 25-33. <https://doi.org/10.32782/CMI/2025-14-4>
9. Karpenko A., Doronina O., Karpenko N. Effective team building as an activator of cluster community progress. VUZF Review. 2022. № 7(3). P. 67-77. <https://papersvuzf.net/index.php/VUZF/article/view/297/282>
10. Карпенко А., Засоріна Г., Карпенко Н. Інтеграція вищої освіти, науки та виробництва в Україні як основа сучасного інноваційного розвитку. The role of technology in the socio-economic development of the post-quarantine world : monograph / edited by Magdalena Gawron-Łapuszek, Andrii Karpenko. Katowice : Publishing House of Katowice School of Technology, 2020. Pp. 100-108.
11. Карпенко А. В., Бухаріна Л. М., Онищенко О. А. Інноваційне підприємництво як основа соціально-економічного розвитку. Information and Innovation Technologies in Economics and Administration. Monograph 27. / Scientific editors: Olena Chukurna and Magdalena Gawron-Łapuszek. Katowice: Copyright by Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach, 2019. Pp. 122-131.
12. Краус Н.М. Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. Київ: Аграр Медіа Груп, 2019. 492 с
13. Микитюк П. П., Крисько Ж. Л. Овсянюк-Бердадіна О. Ф. Микитюк Ю. І. Микитюк В. П. Інноваційний розвиток підприємства. Підручник. за заг. ред. д-р. екон. наук, проф. Микитюка П. П. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 320 с.
14. Пугач А. М., Демчук Н. І., Довгаль О. В., Крючко Л. С., Тягло Н. В. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. ФОП Швець В.М., 2018. 348 с.

15. Соколов А. В., Карпенко А. В., Василичев Д. В., Васильєва О. О. HR-менеджмент на інноваційних підприємствах: навчальний посібник. Запоріжжя: Дике поле, 2016. 104 с.

16. Čiutienė R., Karpenko A., Kholiavko N., Plynokos D. Management of Innovative Business Development in the Zaporizhzhia Cluster EAM 4.0. Proceedings of the 5th International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence - ISC SAI, ISBN 978-989-758-600-2. 2022. Pp. 177-186.

9. Рекомендовані інформаційні джерела

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
4. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
5. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>